

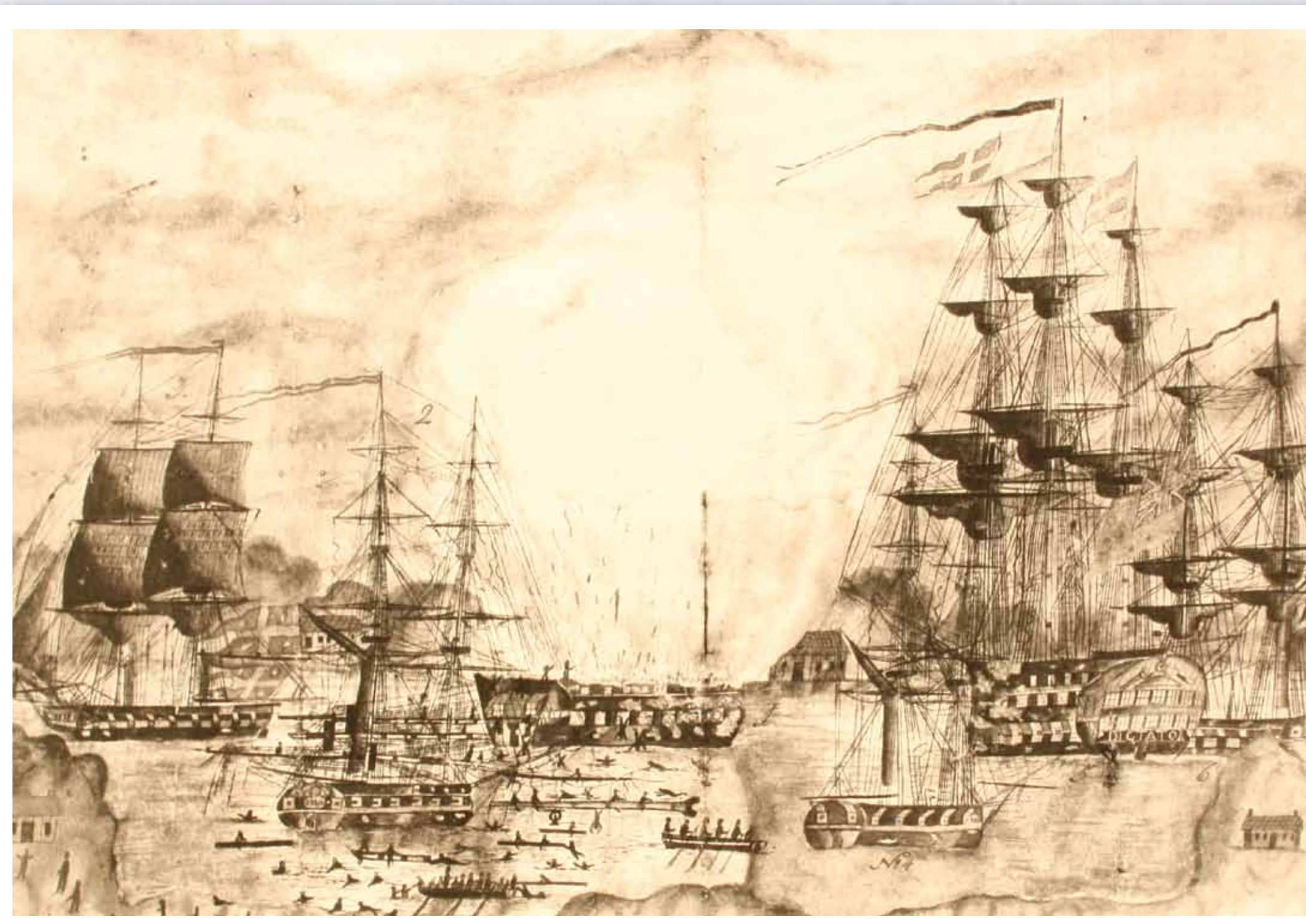
LYNGØR 1812 – SLAGET

HER FYLL
DE
FALDNE
FRA
KAMPDAGEN
VED
LYNGØR

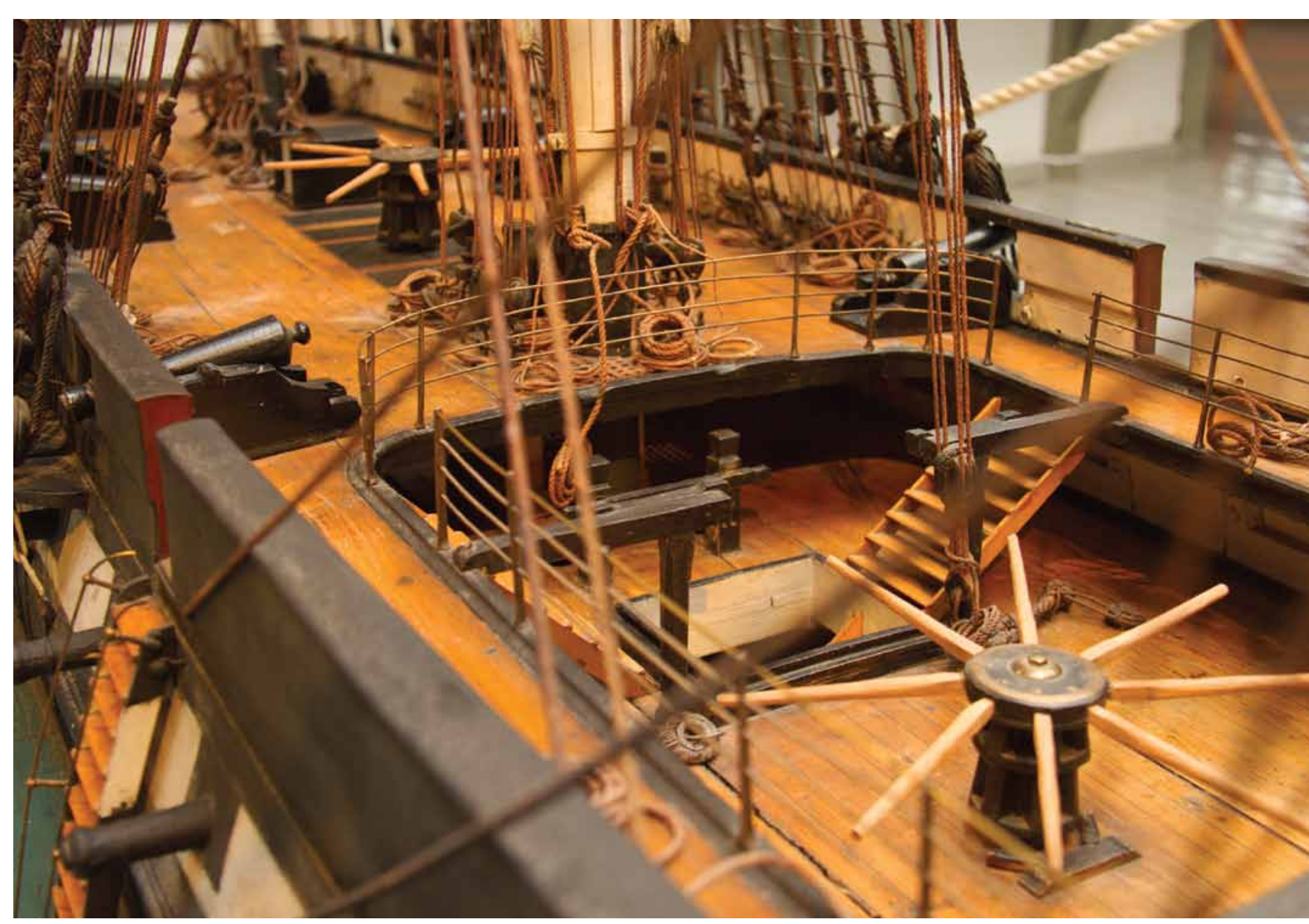

Slaget 1812

- Med kjentmannen over på *Calypso* fortsetter den, fulgt av *Dictator*, jakten på de dansk-norske fartøylene. På vei ut Havgjorden er de så tett på at det blir skutt med kanonene fra begge partene.
- Nord-østover den trange Lyngørfjorden fortsetter britene forfølgelsen, ca 1 nautisk mil bak, selv om *Dictator* stikker 2-3 meter dypere, og det stedvis er så trangt at de må ta ned leseilsbommene for å gå klar.
- Med *Lolland* i front dreier de rundt Steinsøya og inn Store Svalsund til den lille havnen vest av Lyngør som er målet for flukten. Her ligger det allerede et par handelsfartøy og de norske krigsskipene ankrer ca kl 20.45 - i det som skal vise seg å være svært ugunstige posisjoner med baugene mot Store Svalsund. På grunn av tiden og fordi *Lolland* og et handelsfartøy ligger så nær de, rekker *Najaden* heller ikke å forbedre sin posisjon vesentlig.
- *Calypso* har også vært så vidt på grunn og *Dictator* kommer først inn store Svalsund kl 21.00. Kaptein Stewart legger klokkelig et anker bak seg og lar baugen så vidt gå på grunn på Lyngørsiden, der de også fastgjør en trosse. Litt senere ankrer *Calypso* på linje bak *Dictator*. Britene setter ut flere skarpskyttere på land.
- Resultatet er at *Dictator* og *Calypso* kan bruke hele sin bredside mot *Najaden*, mens de bare kan skyte med 6-8 av sine kanoner. Rundt kl 22.00 og på kun 70-100 meters hold, starter britene sin ildgivning som

Lyngør

Najaden

- konsentreres om *Najaden*. *Najaden* settes straks i brann og har mange sårede som behandles under dekk. De prøver å besvare ilden, men da en salve skyter ned mastene, bryter hoveddekket sammen, ned på batteridekket der også de sårede befinner seg. En gang etter kl 23.00 kantrer den brennende *Najaden* mot babord og synker.
- Briggen *Kiel* lå slik til at den kun kunne skyte med babord baugkanon. Da denne sviktet og lettåtene var skutt i stykker valgte sjefen, kapteint. Otto Rasch, å stryke flagget (dvs overgi seg). Snart etter kom en prisebesetning, ledet av en løytnant fra *Calypso*, om bord og overtok skipet. *Kiels* besetning forble om bord og ble erklært som krigsfanger.
- Briggen *Lolland*, som kunne skyte med noen flere kanoner, men som hadde akterskipet på grunn, fortsatte kampen en liten stund. Skips-sjefen, kapteint. Anthonius Krieger, innså at slaget var tapt. Han overga seg ikke, men satt fyr på fartøyet og tok med seg besetningen på land. Kort etter besatte britene også *Lolland*. Kriger var så først med på å flytte mannskapene i sikkerhet på fastlandssiden, før han rodde nordvestover for å møte kanonjollene fra Jomfruland.
- Briggen *Samsøe* hadde ankret litt innenfor og østenfor *Najaden* og da *Najaden* kantret rakk den å trekke seg ut av kampene gjennom det østre innløpet, der den ankret i en vik, øst for Risøy. Den var relativt uskadd, men skipssjefen kaptein Grodtschilling, var såret. Han rodde senere med 6 andre sårede til Risør og forberedte de på videre sykemottak.
- Kaptein Holm hadde ved ankringen latt sin skipsoffiser secondlt. Zahrtmann overta kommandoen over 2 kanonjoller som var utstasjonert i Lyngør. Disse har hele tiden beskyttet *Dictator* og *Calypso*, men på grunn av britenes skarpskyttere på land hadde de måttet holde god avstand.

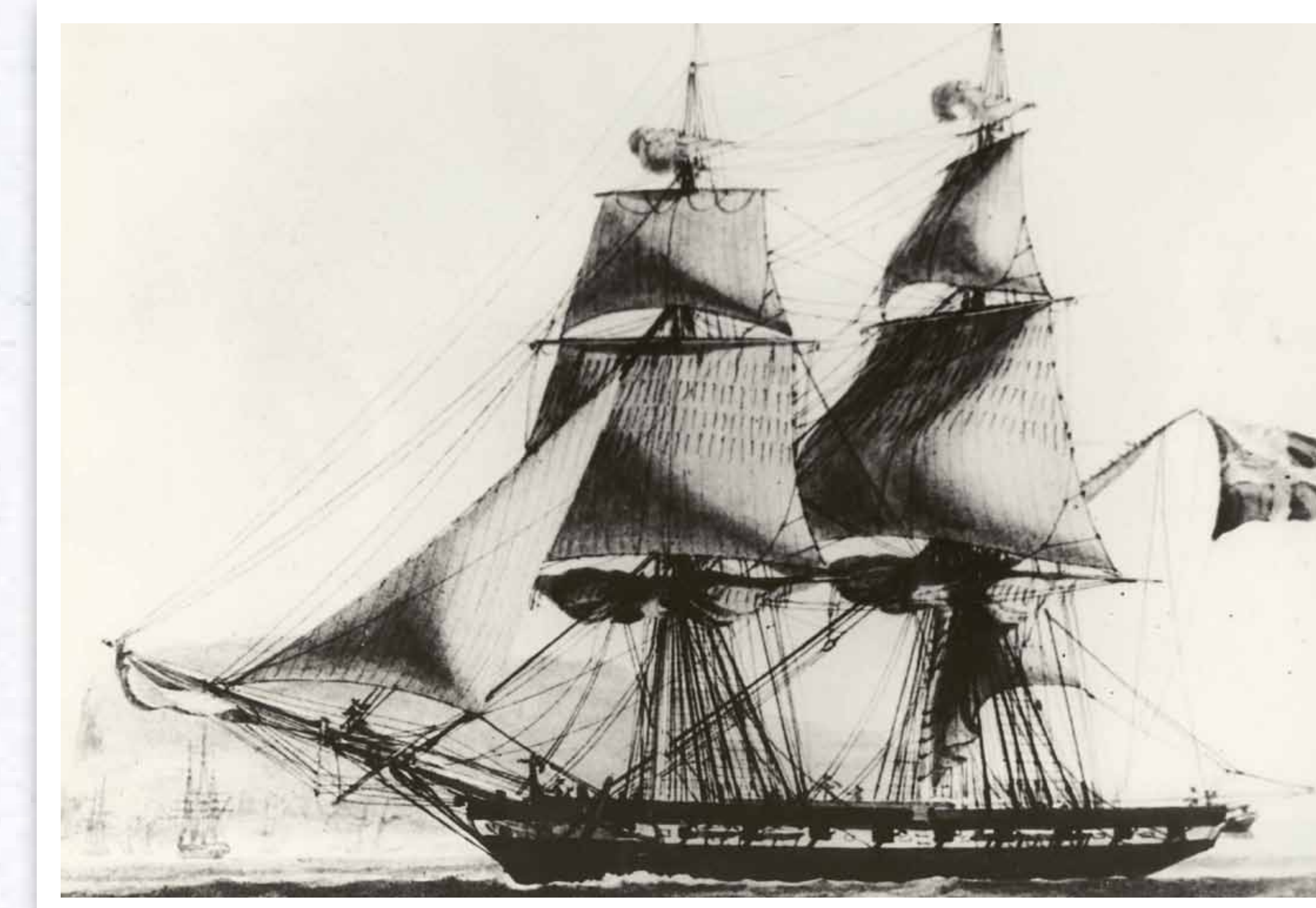
Da briggene gir opp kampen (noe før midnatt) heises det et parlamentærflagg på *Dictator* (som signal om at ønsker forhandlinger). Zahrtmann drar da litt nordøstover og han møter secondlt. Mecklenburg og de tre kanonjollene fra Risør ved Snerte.

Sammen går de til angrep på *Dictator*, først gjennom Store Svalsund og senere fra sørsiden av Steinsøya. De beskytes både fra *Dictator* og av skarpskyttere på land.

Hestmann-Najaden

- Da *Najaden* kantret kom kaptein Holm seg på land, og med en robåt dro han nordøstover der han traff *Samsøe*, før han senere vendte tilbake til Lyngør, der han tok ledelsen over kanonbåtene. Han sender nå Zahrtmann om bord på *Dictator* for å avklare hva de vil forhandle om.
- De tilbyr seg å frigi alle krigsfangene hvis angrepene fra kanonbåtene innstilles og de får forlate Lyngør med de 2 briggene som priser. Dette avslår Holm, som stadig venter forsterkninger fra Arendal. Han går igjen til angrep med kanonjollene, og fra gunstige "lurkeposisjoner" får de beskyttet *Dictator* langsips.
- Klokken er nå 03.30 og *Dictator* og *Calypso* har benyttet tiden til å komme se av grunn, og gjøre seg klare for å seile vekk med *Kiel* og *Lolland* som priser. Da de angripes av kanonbåtene flykter også en del av deres prisemannskap på *Kiel*. Under ledelse av kapteint. Rasch tar det norske mannskapet igjen kontroll over skipet, for deretter å ta seg over til *Lolland*, som prisemannskapet hadde satt i brann da de flyktet.
- Kanonjollene fulgte etter *Dictator* et stykke nordøstover, men på grunn av vinden kunne de ikke holde følge, og ved Sildeodden dreier fienden ut i fjorden og blir borte.
- Først i dette øyeblikk, rundt klokke seks kommer Dietrichson med de 3 kanonbåtene fra Arendalsdivisjonen. Etter kampene ved Buskjærsteinene hadde han latt mannskapene hvile litt før de dro mot Lyngør.

Lolland